

Henvendelser til psykiatrisk legevakt i første fase av covid-19-pandemien

Erlend Strand Gardsjord

Overlege, PhD

Seksjon Tidlig Psykosebehandling, OUS

Psykiatrisk Legevakt, OUS

Disposisjon

- Take home
- Litt om Psykiatrisk legevakt
- Problemstilling
- Metode
- Resultater
- Diskusjon av mulige årsaksforklaringer
- Oppsummering

Tidsskriftet
DEN NORSKE LEGEFORENING

Henvendelser til psykiatrisk legevakt i
første fase av covid-19-pandemien

KORT RAPPORT

Take home

- Antallet pasienter som oppsøkte Psykiatrisk legevakt i Oslo fra og med 13. mars til og med 1. april, ble redusert med 40 % sammenlignet med samme periode i 2019.
- Antall konsultasjoner for rusproblemer og personlighetsforstyrrelser var lite endret, mens krise- og depresjonsutløste konsultasjoner gikk tydelig ned.
- Antall tvangsinnleggelses var stabilt, mens frivillige innleggelses sank fra ni i 2019 til én i 2020
- Økt tilgang på psykiatriske helsetjenester som krever oppmøte, ikke er indisert i akutfasen av en pandemi. Informasjon om, og tilgjengelighet av, hjelpetjenester som ikke krever oppmøte bør prioriteres i lignende senere situasjoner

BAKGRUNN OG METODE

Psykiatrisk legevakt

- Del av OUS, organisert under Nydalen DPS
- Lokalisert i Storgata 40 i Oslo sammen med Allmennlegevakten og Skadelegevakten
- Åpent hverdager 16-22 og helger 12-20
- De ansatte er psykiatere, psykologspesialister, leger i spesialisering, psykologer og psykiatriske sykepleiere. Samtlige pasienter skal være diskutert med en spesialist (psykiater/psykologspesialist)

Psykiatrisk legevakt

- Alle kan i prinsippet oppsøke oss, uavhengig av bosted. Opptaksområdet er vanskelig å definere, anslagsvis ca 1 million
- Ingen henvisning nødvendig – triagering skjer på samme vis som for de øvrige pasientene som kommer til Legevakten

Problemstilling

- Vi ønsket å undersøke hvordan covid-19-pandemien i akuttfasen påvirket tilstrømningen av pasienter til Psykiatrisk legeval

Direktør i Folkehelseinstituttet Camilla Stoltenberg, helse- og omsorgsminister Bent Høie, statsminister Erna Solberg og helsedirektør Bjørn Guldvog på pressekonferansen på Statsministerens kontor 12. mars 2020. Foto: Eirin Larsen/Statsministerens kontor

Metode

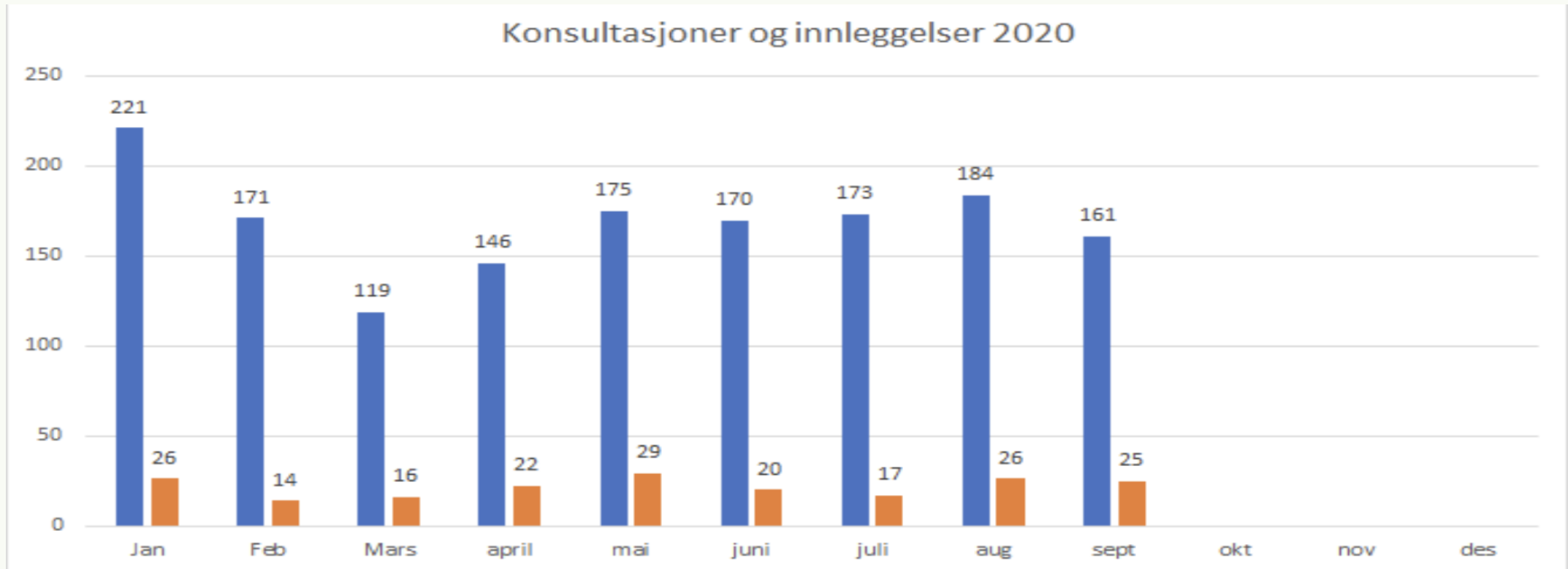
- Vi sammenlignet journaler fra de første 20 dagene etter at den norske regjeringen 12. mars 2020 varslet strenge tiltak på grunn av covid-19-pandemien, med samme periode i 2019 (fra og med 13. mars til og med 1. april).
- Henvendelser ble registrert som covid-19-relaterte i de tilfellene der pasienten henvendte seg med en problemstilling knyttet til dette.
- Det brukes ICD-10-diagnoser, men mange pasienter får ikke en spesifikk diagnose fordi det ikke foreligger nok opplysninger etter én konsultasjon. Vi har derfor laget en sykdomsinndeling basert på problemstillingen som førte til henvendelsen.

RESULTATER

Resultater

- Antall konsultasjoner
 - falt fra 105 i 2019 til 63 i 2020 de 20 første dagene av covid-19-nedstengningen. Dette tilsvarer en reduksjon på 40 %.
- Innleggelser i psykiatrisk akuttavdeling
 - Klar reduksjon, fra 16 i 2019 til 7 i 2020. Antallet tvangsinnleggelser var relativt stabilt (syv i 2019, seks i 2020).

Gradvis tilbake til normalen

Resultater

- Antallet pasienter med rusproblemer og personlighetsforstyrrelser stort sett var uendret
- Tydelig nedgang i antall konsultasjoner grunnet livskriser og depresjon.
- Også nedgang i antall konsultasjoner for psykose, men denne reduksjonen var mindre tydelig.
- Antall konsultasjoner med selvmordsproblematikk eller selvskading var også redusert, fra 38/105 (36 %) i 2019 til 15/63 (24 %) i 2020

Resultater

Tabell 1

Psykiatriske problemstillinger ved henvendelse til Psykiatrisk legevakt i Oslo i perioden 13.3-1.4. i 2019 og 2020 (antall).

Psykiatriske problemstillinger	Tidsperiode	
	13.3.-1.4.2019	13.3.-1.4.2020
Krisereaksjon	28	8
Rus	22	20
Psykoselidelser (inkludert bipolar lidelse)	18	12
Depresjon	11	2
Angst (inkludert posttraumatisk stresslidelse og tvangslidelse (OCD))	10	8
Personlighetsforstyrrelser	7	6
Uspesifisert psykisk lidelse	7	7
Annet	2	0
Totalt	105	63

Covid-19-relaterte problemstillinger

- 14/63 (22 %) konsultasjoner omhandlet covid-19-relaterte problemstillinger.
- Syv hadde fått økende plager med angst og uro i forbindelse med isolasjon og på grunn av bekymring for smitte.
- Blant de øvrige syv var årsaken til kontakt av ulik karakter;
 - fortvilelse over at de ikke fikk den samme oppfølgingen i spesialisthelsetjenesten som tidligere,
 - ensomhet,
 - økende tvangstanker (OBS smittefrykt)
 - økonomiske bekymringer
 - psykotisk gjennombrudd.
- Ingen av pasientene hadde covid-19 eller hadde vært i kontakt med personer som hadde fått påvist sykdommen.

DISKUSJON

Mer generell endring i hjelpesøkingssatferd

- Akuttmottaket ved St. Olavs hospital meldte om 39 % reduksjon i pasienttilstrømningen i uke 12 sammenlignet med tilsvarende uke året før, altså tilsvarende reduksjon (Bjørnsen et al, TNLF 2020)

Mange dropper fastlegen - leger frykter for pasientenes helse

Fastlegene opplever en enorm nedgang i pasienter som oppsøker dem. De frykter at store pasientgrupper vil trenge akutt hjelp og overbelaste sykehusene sammen med koronasmittede.

TOMT: Søm legesenter i Kristiansand ønsker ikke å samle pasienter på venteværelset. Mange av konsultasjonene gjøres på video eller i telt utenfor lokalene.
FOTO: LARS STRAND

Ola Mjaaland
@olamjaaland
Journalist

Runar Henriksen Jørstad
@NRKrunar
Journalist

Publisert 26. mars kl. 20:32

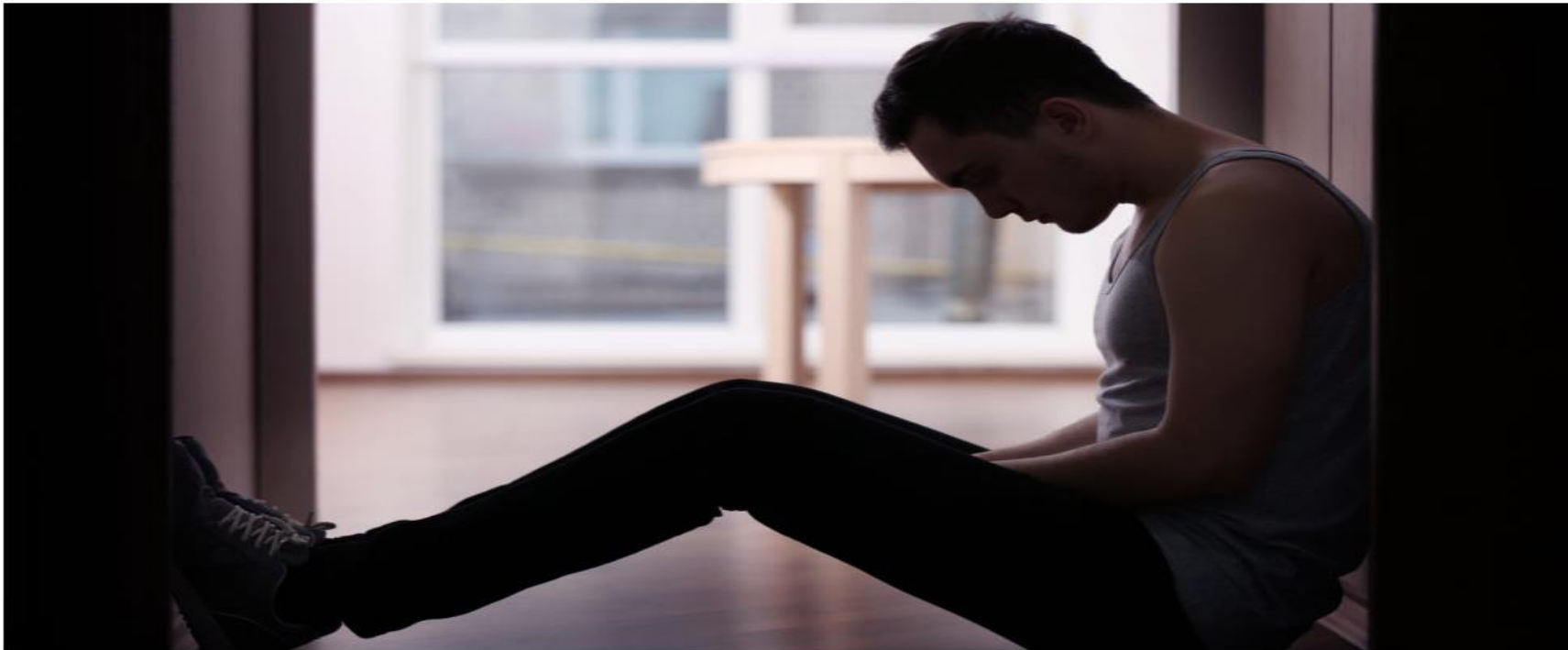
Reell nedgang i behov?

- Sannsynligvis ikke hovedårsaken, selv om det er beskrevet i litteraturen at samhold i store felles kriser kan redusere den individuelle smerten.
 - Perspektivskapende? Egne kriser kommer i bakgrunnen?
- En oversiktsartikkel viser at karantene på kort sikt fører til depressive plager, angst, sinne og bekymring (Brooks et al, Lancet 2020)
- Hjelpetelefonene rapporterte en stor oppgang i antall kontakter

Hjelpetelefonene:

- Mange er redde

Coronautbruddet har gitt hjelpetelefonen til Mental Helse like stor pågang som etter Ari Behn tok livet sitt i romjula.

ALENE: Omtrent 70 prosent av de som ringer til Mental Helses hjelpetelefon bor alene. Foto: Shutterstock

Mer sannsynlige årsaker

- Befolkningen oppfatter sannsynligvis helsevesenet som et smittefarlig sted, og de tar rådene om sosial distansering på alvor.
- Synet av personell i beskyttelsesutstyr som tar prøver utenfor sykehuset eller i telt, bidrar til dette inntrykket.
- Folk kan ha trodd at helsetjenesten var overbelastet og av den grunn ha unngått å oppsøke legevakten.
- Vi kan ikke utelukke at reduksjonen i antall frivillige innleggelseser kan ha blitt påvirket av en høyere terskel for å legge inn pasienter den første perioden av pandemien.

Take home

- Antallet pasienter som oppsøkte Psykiatrisk legevakt i Oslo fra og med 13. mars til og med 1. april, ble redusert med 40 % sammenlignet med samme periode i 2019.
- Antall konsultasjoner for rusproblemer og personlighetsforstyrrelser var lite endret, mens krise- og depresjonsutløste konsultasjoner gikk tydelig ned.
- Antall tvangsinnleggelseser var stabilt, mens frivillige innleggelseser sank fra ni i 2019 til én i 2020
- Økt tilgang på psykiatriske helsetjenester som krever oppmøte, ikke er indisert i akutfasen av en pandemi. Informasjon om, og tilgjengelighet av, hjelpetjenester som ikke krever oppmøte bør prioriteres i lignende senere situasjoner

Styrker og svakheter

- Styrkene i denne studien; representativ, klinikknær forskning. Tallene stammer fra en uselektert legevaktsetting som betjener en relativt stor befolkning, noe som øker validiteten.
- Svakheten er at tallmaterialet er relativt lite

Takk for oppmerksomheten!